DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 13 mars 2008 *

I mål C-78/07,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Italien) genom beslut av den 18 maj 2006, som inkom till domstolen den 13 februari 2007, i målet

Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna,

Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia,

Regione Sicilia

mot

Domenico Valvo,

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden U. Lõhmus samt domarna P. Lindh (referent) och A. Arabadjiev,

generaladvokat: Y. Bot,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Italiens regering, genom I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av G. Aiello, avvocato dello Stato,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom C. Cattabriga, i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 17 och 18 i rådets förordning (EG) nr 950/97 av den 20 maj 1997 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet (EGT L 142, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Domenico Valvo, å ena sidan, och Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna (jordbruksinspektionen i provinsen Enna), Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia (regionalt ministerium för jordbruks- och skogsbrukspolitik i regionen Sicilien) och Regione Sicilia, å andra sidan, angående jordbruksinspektionens avslag på Domenico Valvos ansökningar om kompensationsbidrag för åren 1996–1998.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapsbestämmelserna

3 Under åren 1996–1998 reglerades utbetalning av kompensationsbidrag i mindre gynnade jordbruksområden först i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 av den 15 juli 1991 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet (EGT L 218, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 38, s. 120), i dess lydelse enligt rådets

förordning (EG) nr 3669/93 av den 22 december 1993 (EGT L 338, s. 26; svensk specialutgåva, område 3, volym 55, s. 176) (nedan kallad förordning nr 2328/91), och därefter i förordning nr 950/97, genom vilken förordning nr 2328/91 upphävdes och ersattes.

4 Artiklarna 17–19 i förordning nr 950/97 återfinns i avdelning IX i förordningen, med rubriken ”Stöd till mindre gynnade jordbruksområden”, och underavdelning I ”Kompensationsbidrag”. I dessa artiklar återges i huvudsak bestämmelserna i artiklarna 17 och 18 i förordning nr 2328/91. Artiklarna har följande lydelse:

”*Artikel 17*

1. I avsikt att säkerställa fortsatt jordbruksverksamhet och därmed bibehålla ett befolkningsminimum eller bevara landskapet i vissa mindre gynnade områden, över vilka en förteckning fastställs enligt förfarandet i artikel 21, kan medlemsstaterna införa en stödordning i syfte att främja jordbruket och att höja jordbrukarnas inkomster i dessa områden.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna ordning skall hänsyn tas till varje regions speciella situation och utvecklingsmål.

2. I dessa områden kan medlemsstaterna bevilja ett årligt kompensationsbidrag för stöd till jordbruksverksamhet, som skall fastställas med hänsyn till de bestående naturbetingade nackdelarna.

Artikel 18

1. Medlemsstaterna får ge kompensationsbidrag till jordbrukare som brukar minst tre hektar brukbar jordbruksmark (BJM), som åtar sig att utöva jordbruksverksamhet i enlighet med målen i artikel 17 under minst fem år från och med den första utbetalningen av kompensationsbidraget. Om en jordbrukare upphör med jordbruksverksamhet och det berörda området även i fortsättningen brukas, får han befrias från åtagandet. Han skall även befrias från åtagandet i händelse av force majeure, exempelvis om hans egendom exproprieras eller köps upp i det allmännas intresse. Dessutom skall jordbrukare som har ålderspension eller förtidspension befrias från ett sådant åtagande.

I den italienska regionen Mezzogiorno, inklusive öarna, i de franska utomeuropeiska departementen och i de grekiska, portugisiska och spanska regionerna, skall dock BJM per företag vara minst två hektar.

2. Medlemsstaterna får föreskriva kompletterande eller inskränkande villkor för beviljande av kompensationsbidrag, inklusive villkor som uppmuntrar till användning av metoder som är förenliga med kraven att skydda miljön och bevara landskapet.

Artikel 19

…

3. Utgifter för kompensationsbidrag skall inte berättiga till medfinansiering från [Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket] om jordbrukaren har ålderspension eller förtidspension.

Det är förbjudet att bevilja kompensationsbidrag som överstiger de gränser eller avviker från de villkor som anges i denna avdelning.

…”

De nationella bestämmelserna

5 Gemenskapsbestämmelserna om kompensationsbidrag har införlivats med den lagstiftning som är tillämplig i regionen Sicilien genom det operativa flerfondsprogrammet (POP 2) (*Regionen Siciliens officiella tidning* av den 13 januari 1996) (nedan kallat det operativa programmet).

6 I det operativa programmet definieras mottagarna av kompensationsbidrag som jordbrukare som brukar minst två hektar brukbar jordbruksmark och som åtar sig att utöva jordbruksverksamhet under minst fem år från och med ingivandet av den första ansökan och beviljandet av stödet och som inte uppbär ålderspension eller förtidspension.

7 Enligt det operativa programmet kan en jordbrukare befrias från det femåriga åtagande som avses i föregående punkt om han

— upphör med jordbruksverksamhet, förutsatt att den fortsatta driften av företagsverksamheten garanteras,

— upphör med jordbruksverksamhet på grund av force majeure, exempelvis om hans egendom exproprieras eller köps upp i det allmännas intresse, eller

— under åtagandet uppbär ålderspension eller förtidspension.

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

8 Domenico Valvo, en tidigare bankanställd, sade upp sig från sin tjänst vid 44 års ålder för att ägna sig åt jordbruksverksamhet. Sedan dess har han erhållit en social förmån i form av avgångspension grundad på fullgjorda försäkringsperioder (pensione di anzianità, nedan kallad avgångspension) från sin tidigare arbetsgivares pensionsfond. Pensionsfonden består av avgifter som erlagts av arbetstagarna.

9 Domenico Valvo ansökte om kompensationsbidrag för åren 1994–1998. Han erhöll kompensationsbidrag för åren 1994 och 1995, men nekades bidrag för de tre följande åren. Genom beslut av den 4 juni 1999 avslog nämligen Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna hans ansökan om kompensationsbidrag för de tre åren 1996–1998, med motiveringen att Domenico Valvo uppbar förtidspension.

10 Domenico Valvo väckte talan om ogiltigförklaring av det beslutet vid Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia, vilken biföll talan. Nämnda domstol ansåg att den avgångspension som utbetalades till Domenico Valvo inte kunde likställas med en ålderspension eller förtidspension och att han uppfyllde alla erforderliga villkor för att erhålla kompensationsbidrag. Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna, Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia och Regione Sicilia överklagade avgörandet i första instans till Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana.

11 Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana ansåg att det var oklart hur artiklarna 17 och 18 i förordning nr 950/97 skall tolkas och beslutade därför att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Får kompensationsbidrag nekas en jordbrukare när vederbörande även uppbär en pension, i synnerhet en avgångspension?"

Prövning av tolkningsfrågan

Inledande anmärkning

12 De faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen regleras av förordning nr 950/97, såvitt avser en del av den aktuella perioden, och av förordning nr 2328/91, såvitt avser en annan del. De relevanta bestämmelserna i dessa båda förordningar är dock i huvudsak identiska och eftersom den nationella domstolen, den italienska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission endast har hänvisat till förordning nr 950/97, räcker det att domstolen besvarar tolkningsfrågan endast på grundval av bestämmelserna i sistnämnda förordning.

Yttranden som har inkommit till domstolen

13 Den italienska regeringen och kommissionen anser att förordning nr 950/97 ger medlemsstaterna möjlighet att betala ut kompensationsbidrag till en jordbrukare som även uppbär ålderspension eller någon annan social förmån.

14 Den italienska regeringen har emellertid hävdat att om den berörda medlemsstaten har valt att inte bevilja kompensationsbidrag när jordbrukaren även uppbär ålderspension eller förtidspension, kan kompensationsbidrag inte utbetalas om jordbrukaren uppbär en pension, i synnerhet en avgångspension. Kommissionen anser att förordningen inte utgör hinder för att en medlemsstat beviljar kompensationsbidrag till en jordbrukare som fortsätter att bedriva sin verksamhet och samtidigt uppbär en pension, däribland en avgångspension.

Domstolens svar

15 Enligt artikel 17 i förordning nr 950/97 kan medlemsstaterna införa en stödordning, i form av kompensationsbidrag, i syfte att främja jordbruket och höja jordbrukarnas inkomster i vissa mindre gynnade områden.

16 I artikel 18.1 i förordningen föreskrivs att medlemsstaterna får ge kompensationsbidrag till jordbrukare förutsatt att de uppfyller två villkor, nämligen att de dels brukar brukbar jordbruksmark som uppgår till en minsta yta, vilken i den italienska regionen Mezzogiorno, inklusive öarna, uppgår till två hektar, dels åtar sig att utöva jordbruksverksamhet i enlighet med målen i artikel 17 i förordningen under minst fem år.

17 Det framgår av själva ordalydelsen i artiklarna 17 och 18, särskilt av den upprepade användningen av verben kunna och få, att medlemsstaterna har möjlighet att bevilja kompensationsbidrag till jordbrukare som uppfyller villkoren i dessa artiklar. Vidare är det enligt artikel 18.2 i förordning nr 950/97 uttryckligen tillåtet för medlemsstaterna att föreskriva kompletterande eller inskränkande villkor för beviljande av kompensationsbidrag. Gemenskapslagstiftaren har således gett medlemsstaterna ett utrymme för skönsmässig bedömning på detta område (se dom av den 22 oktober 1998 i de förenade målen C-9/97 och C-118/97, Jokela och Pitkäranta, REG 1998, s. I-6267, punkterna 36 och 37).

18 Vidare innehåller artiklarna 18.1 första stycket och 19.3 första stycket i förordning nr 950/97 särskilda bestämmelser för det fall jordbrukaren uppbär ålderspension eller förtidspension. Om jordbrukaren uppbär en sådan pension befrias han från åtagandet att utöva jordbruksverksamhet under fem år. I sådana fall är någon medfinansiering av kompensationsbidraget från gemenskapen inte möjlig.

19 Dessa bestämmelser avser inte medlemsstaternas möjlighet att bevilja kompensationsbidrag när jordbrukaren uppbär ålderspension eller förtidspension, utan avser endast konsekvenserna för jordbrukaren och för Europeiska gemenskapen av att sådan pension uppbärs.

20 Härav följer att medlemsstaterna har möjlighet att välja huruvida kompensationsbidrag skall beviljas när jordbrukaren uppbär ålderspension eller förtidspension. Detta gäller även när jordbrukaren uppbär andra sociala förmåner, såsom avgångspension, vilka inte regleras av särskilda bestämmelser i förordning nr 950/97 och som därför omfattas av de bestämmelser som avses i artiklarna 17 och 18 i förordningen. För det fall jordbrukaren uppbär en annan typ av förmån, såsom avgångspension, behåller följaktligen medlemsstaterna möjligheten att välja huruvida jordbrukaren skall beviljas kompensationsbidrag.

21 Det framgår av de nationella bestämmelserna, såsom de beskrivits för domstolen, att kompensationsbidrag inte beviljas om jordbrukaren uppbär ålderspension eller förtidspension. Det framgår däremot inte huruvida detta undantag omfattar det fall då jordbrukaren uppbär en sådan avgångspension som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen.

22 Det är emellertid inte domstolens uppgift att uttala sig om tillämpningsområdet för nationella bestämmelser, utan detta ankommer på den nationella domstolen. Den nationella domstolen skall följaktligen undersöka huruvida den nationella lagstiftaren, vilken har utnyttjat möjligheten att bevilja kompensationsbidrag till jordbrukare som uppfyller de villkor som angetts i punkt 16 i förevarande dom och möjligheten att införa kompletterande villkor för utbetalning av sådant bidrag, har uteslutit att kompensationsbidrag skall beviljas inte bara då jordbrukaren uppbär ålderspension eller förtidspension, utan även då vederbörande uppbär avgångspension.

23 Mot bakgrund av det ovan anförda skall tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Genom artiklarna 17 och 18 i förordning nr 950/97 ges medlemsstaterna möjlighet att bevilja kompensationsbidrag till jordbrukare som uppfyller de villkor som anges i de båda artiklarna. Dessa artiklar utgör dock inte hinder för att en medlemsstat nekar att betala ut kompensationsbidrag om jordbrukaren uppbär en pension, i synnerhet en avgångspension.

Rättegångskostnader

24 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Genom artiklarna 17 och 18 i rådets förordning (EG) nr 950/97 av den 20 maj 1997 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet ges medlemsstaterna möjlighet att bevilja kompensationsbidrag till jordbrukare som uppfyller de villkor som anges i de båda artiklarna. Dessa artiklar utgör dock inte hinder för att en medlemsstat nekar att betala ut kompensationsbidrag om jordbrukaren uppbär en pension, i synnerhet en avgångspension grundad på fullgjorda försäkringsperioder.

Underskrifter